

Tittel

Det vi holder kjært

Forfatterinformasjon

Daniel Puig er postdoktor ved Senter for klima- og energiomstilling (Institutt for geografi, Universitetet i Bergen). Han har en doktorgrad fra Danmarks Tekniske Universitet, med en avhandling om styring av klimaendringer. I løpet av de siste 25 årene har han arbeidet med begrensning av klimaendringer, klimatilpasning, og klimaendringsdrevne tap. For tiden fokuserer han på grensene for klimatilpasning og tap av kulturarv som følge av klimaendringer. Før han begynte ved Universitetet i Bergen, jobbet han for Danmarks Tekniske Universitet, FNs miljøprogram og konsultentselskapet COWI A/S. På begynnelsen av 1990-tallet var han forskningsassistent ved et par anvendte forskningsinstitutter.

Sammendrag

--

Bilde

Fil: https://data.ub.uib.no/files/bs/ubb/ubb-gem/ubb-gem-0239/jpg/ubb-gem-0239_xl.jpg

Tittel: "Skøyteløp på Møhlenpris idrettsbane"

Kilde: "Foto: Gustav Emil Mohn, Universitetsbiblioteket i Bergen"

Artikkeltekst

I 1863 etablerte en gruppe kvinner fra Bergen byens første skøyetklubb, og bygde dermed videre på en tradisjon som er dokumentert helt tilbake til 1619. I kalde år kunne man skøyte fra Smålungeren til Puddefjorden – og helt til Askøy i en håndfull usedvanlig kalde år. Sporten ble så populær at Møhlenpris i februar 1940 ble vitne til at Aage Johansen satte ny verdensrekord på 5000 meter.

På grunn av globale oppvarming er naturlige utendørs skøytebaner i Møhlenpris en saga blott i dag. På samme måte begynner "hvit jul" å høre fortiden til. Lenger inn i fremtiden venter tap av skidager rundt Bergen.

Skøyter, "hvit jul", og ski er kulturelle referanser, forankret i verdier som sitter dypt hos nordmenn flest. Å miste dem er ille: i tillegg til at de bidrar til å holde samfunnet sammen, er de først og fremst viktige i seg selv, fordi mennesker er kulturelle skapninger. Dette ser vi tydelig hos urfolk, som lider mer akutt under tapet av kulturelle referanser.

Verdier står sentralt i et annet aspekt ved klimaendringene: de tiltakene vi iverksetter for å justere oss til klimaendringene, noe som kalles klimatilpasning. Enkelt sagt må disse tiltakene være i tråd med verdiene våre – med det vi holder kjært.

For eksempel kan beskyttende murer være nyttige mot stormflo i kystnære byer. De kolliderer imidlertid ofte med lokale identiteter, der den uforstyrrede tilknytningen til havet står sentralt. I slike situasjoner – når folk føler at tilpasningstiltakene fører til at de får det verre – er det sannsynlig at de vil motsette seg tiltakene, slik vi har sett i byer blant annet i Japan, USA og Irland.

I noen tilfeller er det omvendt: folk motsetter seg mangelen på tilpasningstiltak. Tenk deg at det ikke var planlagt noen foranstaltninger for å beskytte Bryggen mot økt risiko for oversvømmelser på grunn av klimaendringsdrevne stormfloer og kraftig regn. I en slik situasjon ville bergenserne helt sikkert heve stemmen sin. (Hørte jeg "bybane"?)

Så hva kan vi gjøre for å håndtere disse spørsmålene? Når det gjelder kulturelle referanser som forsvinner, er det viktig å skape bevissthet om fortiden som en gang var og spre kunnskap om den. I et samfunn der umiddelbarhet er konge og nyliberal politikk nedvurderer det som ikke kan kjøpes for penger, er dette riktignok lettere sagt enn gjort.

Når det gjelder klimatilpasningstiltak, fungerer de best når de er koblet til en felles forståelse om hvordan vi ønsker at fremtiden skal se ut. Bergens "Kommunedelplan for overvann 2019-2029" anerkjenner denne forutsetningen, samtidig som den erkjenner utfordringene som er forbundet med å oppfylle den – særlig de avveiningene som må gjøres mellom ulike interesser, og vanskelighetene knyttet til timingen av de ulike tiltakene.

Hvem bør gjøre noe med dette? I et rikt, demokratisk land som Norge har folk en tendens til å se på staten – og staten har absolutt en rolle å spille. Likevel vil varig endring bare komme fra dedikerte og altruistiske individer som er klare til å svømme mot strømmen – akkurat som det alltid har vært. Vi forskere er klare til å gjøre vår del av jobben.

Anerkjennelser

Jeg takker Judith Dalsgård og Nora Haukali for språklige innspill.